

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Röves Tibor*

Cím: *Budapest helye a nap alatt*

Forrás: *Ujság*

Br
(Hely)

1928. 9. 23.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

Idő

"1928"

Személy

Budapest helye a nap alatt

— Válasz egy hozzászólásra —

Az idegenforgalmi kérdések e napokban országos jelentőségű kérdésekké léptek elő. E tárggyal foglalkozó cikkeinkre számos reflexió érkezett be szerkesztőségünkbe, amelyek közül a *Globetrotter* aláírású levelet az *Ujság* folyó hó 21-iki számában le is közölte. Az érdekes levél írója főképpen azt kifogásolta, hogy az *Ujság* cikk-írója állami vagy városi, de mindenesetre hivatalos propagandairóda felállítását követelte Párisban. Az idegenforgalom végeredményben üzlet, véli *Globetrotter*, tehát ennek propagálását elsősorban a hasznot váró vállalatok magán-kezelésére kell bízni. A hatósági beavatkozás szokatlanul széles skáláját, ami nálunk divit, külföldön érthetetlennek és feleslegesnek találják.

Ezzel szemben a dolog a következőképpen áll. Való igaz, hogy az állami beavatkozás korlátlanága Magyarország közgazdasági életének jellegzetes sajátja. Ne kutassuk, miért, de úgy van, hogy export, termelés-értékesítés, hitel-kérdés, lakásépítés stb. csak az állam vállain juthat fel a megvalósításig. Bizonyos az is, hogy ez egészségtelen állapot, mivel a legjobban működő bürokratikus gépezet sem tudja soha helyettesíteni a zseniális üzletember egységes, energikus koncepcióját. Ellenben, ha arra várunk, hogy ez a helyzet megváltozzék, akkor a következő évtized alatt Magyarországnak idegenforgalma nem igen lesz. Be kell fejezni az elméleti vitákat. Ma hazánkban az a helyzet, hogy mindenhez csak a mindenható államon keresztül lehet hozzányulni. A mi feladatunk nem az, hogy megváltoztassuk Magyarországnak gazdasági berendezését, hanem, hogy idegeneket hozzunk ide. Tehát fogjuk meg az idegenkérdést az államon és a fővároson keresztül. Itt az előtáncos mindig a hivatalos szerv.

Tehát tessék. Tegye meg az első lépést. És mivel ez nagyon jó üzlet, bizonyos, hogy az eredmény láttára a magánvállalatok később ugyis jelentkezni fognak. Majd ha úgy alakul a dolog, hogy a sok száz idegent a főváros párisi, római propagandairóda elsősorban a Gellértbe és az építendő új, hatalmas városi szállodába küldi, majd akkor a szállodások is hanyat-homlok fognak jelentkezni, hogy részt kérjenek az iroda munkáiból és — költségvetéséből. Amikor majd a főváros berlini, londoni, milánói irodái működésének eredményeképpen zsufolásig telnek meg Budapest fürdői, szállodái, mulatóhelyei, rohamlépésben jelentkeznek majd a balatoni fürdőhely is, amelyek ma nem igen hallatnak magukról, hogy hát miben lehetnének a külföldi propaganda szolgálatára. Mert ez az idő, hál' Istennek, valóban el fog jönni.

Mindezen kívül még egy döntő érv szól amellett, hogy hivatalos helyen kézbe vegyék az idegen-túdulás megszervezését. Mi nem vagyunk abban a helyzetben, hogy elmondhassuk, ám ne jöjjenek az idegenek, legfeljebb nem csinálunk üzletet. A mi számunkra életkérdés, hogy jöjjenek. A világ közvéleményére szükségünk van.

A nagy perben, amit folytatunk, szemtanukat kell szereznünk.

Meg kell értenünk, hogy kapitalista világrendben élünk, ahol erkölcsi, legfőbb érdekek védelme néha csak üzleti eljárásba burkolható. Gyakran azért kell hivatalos, hazafias szerveknek pénzzagu kosztümben járniok, mivel rossz anyagi üzlet rossz erkölcsi propagandát is jelent. Gyakran a legősibb, legszentebb fogalmakat is csak a legmaibb, legcinikusabb fegyver védi meg.

Egy okkal több, ami mellett szól, hogy a magyar idegenforgalom külföldi propaganda-irodáinak szervezését hivatalos helyről indítsák meg.

A fentemlített levél azt is kifejti, hogy a külföldi nagy utazási vállalatok elé egészséges üzleti tervekkel kell lépni, ha azt akarjuk, hogy utasokat küldjön ide. Üzletet kell ajánlani Mr. William T. Holland-nak az American Express Company Passenger Traffic Department-je managerének.

Hát mi üzletet ajánlunk neki, a legjobb üzletet. A legjobb bussiness számára az, ha olyan országba küldi utasait, ahol azok pompásan töltik idejüket, ahol „they have such a nice time“, ahol elragadtatással ismernek meg egy csodaszép, vendégszerető várost, ahonnan hálával gondolnak Mr. William T. Hollandra, amiért ide küldte őket. Szóval, ahol ők, a vásárlók teljesen meg vannak elégedve a szállítóval. Kell-e jobb üzlet? Csak-hogy: még ott tartunk, hogy fel kell világosítani a világot arról, hogy (bocsánat a gazdasági képzet tovább folytatásáért) az áru: a pompás, a váratlanul nagyszerű áru, Budapest városa létezik.

Természetes, hogy még tökéletesebbé, még kínálatosabbá kell tenni ezt a várost. Természetes, hogy minden második sarkon ott kell lennie a nyelveket beszélő társadalmi rendőrnek, hogy még sok-sok fürdőszobára, gyorsabb vonatokra és száz másra van szükség. De ne felejtjük el, hogy a kereslet mindig kiváltja a kínálatot, hogy a mai hitetlen, rettegő, féltős világban a vállalkozó csak akkor fog majd teremteni, ha az alkalom letagadhatatlanul ott lesz orra előtt.

E nagy szervező munka jó részét, mint már annyiszor említettük, a külföldi irodáknak kell vállalniok. Ezek felállításával tehát percig sem szabad késni. Hogy ezeknek mi lenne a konkrét feladatuk? Minden. A legkisebb, a legalázatosabb munkától kezdve a legnagyobbig, a legprezentálobbig. Érintkezniök kell a külföldi nagy szállodák managereivel, sőt portásaival, az utazási irodák hivatalnokaiival, prémiumokat kell adniok, propaganda-anyag terjesztésére kell őket rábir-

nio, de ott kell lenniök a klubokban, az egyetemeken, a konzulátusokon, a kikötőkben, a pályaudvarokban is és nem szabad megfeledkezniök a sajtóban, sőt a társaságban való szereplésről sem. Írásban és élőszóban a társadalom egész hosszomszűzétet surolniok kell, mivel korunknak egyik legfőbb jellemzője a rohanás, a mozgás, az embernek mindenhol való jelenléte. Ez a fantázia azonban ne jelentse pontosan kidolgozott program hiányát. Csak úgy kell ezt a programot megszerkeszteni, hogy ne négy fal között játszódjék le, de belekapcsolódjék a repülő életbe, színte úgy mondanám, az utca életébe.

Ma a levegőben van a magyarországi idegenforgalom kérdése. Illetékes helyen bizonyára be fogják látni, hogy nem szabad elveszni hagyni az aktualitás feszítőerejét. Ha az elhatározásokat tette váltjuk fel, ez az indító erő egyik biztosítéka lesz annak, hogy nem is sok idő alatt kivekedjük Budapest helyét a nap alatt.

Köves Tibor
a Sorbonne doktora.